МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК

АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я

Науковий журнал

Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.

Випуск 2 (83) 2015

Том 1

Частина 1. Економічні науки

Миколаїв
2015

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013 р.

Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шебанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:
І.І. Червен, д.е.н, проф.
І.П. Атаманюк, д.т.н., доц.
В.П. Клочан, к.е.н., доц.
М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.
В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шебаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; Р. Шаундерер, Dr.sc.Agr. (Німеччина)

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; В.І. Гавриш, д.е.н., проф.; В.Д. Будак, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; А.С. Добишев, д.т.н., проф. (Республіка Білорусь).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; Л.С. Патрєва, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; І.П. Шейко, д.с.-г.н., професор, академік НАН Республіки Білорусь (Республіка Білорусь); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; Л.К. Антипова, д.с.-г.н., проф.; В.І. Січкар, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Г.П. Морару, д.с.-г.н. (Молдова)

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 7 від 31.03.2015 р.

Посилання на видання обов'язкові.
Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:
54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,
Миколаївський національний аграрний університет,
тел. 0 (512) 58-05-95, http://visnyk.mnau.edu.ua, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2015

УДК 504.054:330.341.1

АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ Й ЕКОНОМІКИ

***Г. Б. Погріщук**, кандидат економічних наук, доцент*
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Тернопільського національного економічного університету

У роботі розглянуто питання взаємозв'язку раціонального природокористування й економіки на засадах індикативного методу управління природокористуванням; обґрунтовано доцільність впровадження системи еколого-економічного обліку й оцінки екологічних факторів, а також врахування ресурсних обмежень при здійсненні проектного та інвестиційного аналізу.

Ключові слова: *агроекологічний розвиток, раціональне природокористування, економіка.*

Постановка проблеми. Сьогодні зростання економіки пов'язане із підвищенням рівня забрудненості і деградації навколишнього природного середовища, зміною клімату, нераціональним вичерпанням природних ресурсів, порушенням балансу біосфери, що в результаті призводить до погіршення здоров'я населення і накладає обмеження щодо можливості подальшого розвитку. Таким чином, розв'язання вкрай важливої проблеми із підвищення добробуту населення не сприяє зростанню якості життя до необхідного рівня. Все вище перелічене і визначає сутність модернізації через забезпечення технологічного прогресу у сприянні економічному розвитку і підтримці сприятливого навколишнього природного середовища необхідного для забезпечення економічного зростання та екологічної безпеки, що стає визначальним базисом його зростання і покращення добробуту людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам раціоналізації природокористування присвятили праці: В. Борисова, М. Гладій, Б. Данилишин, М. Калінчик, О. Карасьов, Л. Кушнір, П. Коренюк, В. Нагірна, Н. Макарова, І. Савчук, Т. Сокольська, А. Степаненко, Н. Тарасова , О. Ульянченко, М. Хвесик та ін. Так, у роботах науковці приділяють значну увагу питанням формування та реалізації дієвих механізмів

вирішення екологічних проблем й пошуку шляхів фінансування природоохоронних заходів. Поряд з тим, система агроекологічного розвитку потребує додаткового дослідження, зокрема в сфері раціоналізації природокористування та пошуку дієвих механізмів удосконалення системи взаємозв'язку окремих її складових.

Метою роботи є обґрунтування системи раціоналізації природокористування як напряму агроекологічного розвитку; розробка заходів щодо підвищення ефективності еколого-економічного обліку та індикативного планування.

Теоретико-методологічною базою дослідження є системно-комплексний підхід до опрацювання питань агроекологічного розвитку. Для вирішення завдань дослідження використано системний аналіз і синтез теоретичного і практичного матеріалів, індикативний метод, порівняння та узагальнення, експертний, статистичний й монографічний методи.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі освоєння природно-ресурсного потенціалу в Україні парадигмою ресурсокористування є ресурсозбереження, як прогресивний напрям використання природно-ресурсного потенціалу, що забезпечує економію природних ресурсів та зростання виробництва продукції при тій самій кількості використаної сировини, палива, основних і допоміжних матеріалів через докорінне поліпшення організації та техніко-технологічної підготовки виробництва [1, с. 342].

Дослідження показали, що у ряді регіонів України антропогенне навантаження на природу наближається до граничної межі її екологічної стійкості. Поріг системної адаптації, яка допомагає системі (в даному випадку - суспільству) демпфірувати відхилення від допустимих параметрів життя і зберігати при цьому сні й якісний зміст, очевидно, пройдено у XX ст. Спостерігаються ознаки екологічної кризи, яка являє собою такий стан взаємовідносин між суспільством природою, що характеризується невідповідністю розвитку продуктивних сил і виробничих відносин екологічним можливостям біосфери, а також значними структурними змінами й у навколишньому природному середовищі [2, с. 74].

Україна володіє потужним природно-ресурсним потенціалом. Проте, недосконалі технології землеробства, екстенсив-

ний характер сільськогосподарського виробництва, недбале ставлення до земельних ресурсів, що знаходяться у розпорядженні суб'єктів економічної діяльності за відсутності замкнутого циклу використання, призводять до суттєвого погіршення якості земельних ресурсів та посилення проблем техногенного характеру.

Щороку в Україні відбувається утворення більше однієї тисячі гектарів порушених земель, що втратили свою господарську та екологічну цінність через порушення ґрунтового покриву внаслідок виробничої діяльності людини або дії природних чинників.

Водні ресурси України є доволі обмеженими. Проте їх використання є неефективним та нераціональним. Протягом 20-го сторіччя з метою збільшення господарського використання води відбулося масштабне зарегулювання ріки Дніпро та інших рік, що обумовило техногенні порушення 70-80% руслового стоку та підпір ґрунтових вод і регіональне підтоплення земель. Незважаючи на істотне скорочення обсягів водокористування (у порівнянні з 1990 роком майже вдвічі) та відповідне зменшення техногенного навантаження на водні об'єкти, екологічний стан поверхневих і підземних джерел водопостачання не покращується [3].

Замість сталого розвитку всіх складових аграрної сфери відбувається майже одновекторна спрямованість на реалізацію інтересів капіталу, з метою одержання «ефекту масштабу», деформацію структури сільськогосподарського виробництва внаслідок скорочення тваринництва, скорочення працівників, монокультуризацію тощо. Щодо екологічної ситуації, характерним є катастрофічний стан ґрунтів (еродована майже третина орних земель), виснаження земельних ресурсів нинішніми орендарями. Порушуючи вимоги плодозміни, раціональної структури посівів, вони з року в рік вирощують найприбутковіші культури - пшеницю, ячмінь, соняшник і ріпак, кукурудзу. Унаслідок незбалансованого внесення поживних речовин із мінеральними та органічними добривами, недотримання науково обґрунтованих сівозмін, високої розораності угідь вміст гумусу в ґрунтах порівняно з 1990 роком знизився до 0,2% [4, с. 27].

Отже, на сьогодні державне регулювання має включати не тільки економічну й соціальну, а і екологічну складову. З цією метою Україні потрібна національна стратегія розвитку агросфери та виважений план дій і забезпечення їх впровадження на засадах агроекологічної сталості.

Необхідно принципово змінювати економічний курс української держави щодо політики використання природних ресурсів, терміново переорієнтовувати вітчизняне суспільство і його економічну систему на шлях продуманого і послідовного їх використання з усіма необхідними для цього елементами сучасного господарського механізму: організацією наукового прогнозування, налагодженням стратегічного планування та ресурсозабезпечення на рівні секторів і галузей економіки та в розрізі регіонів країни [5].

Як будь-яка складна форма діяльності раціональне природокористування неможливе без достовірної інформації про природні ресурси та стан навколишнього середовища. Тільки в цьому випадку можна прогнозувати несприятливі зміни щодо природокористування. Для цього необхідна реалізація таких заходів, як :

– розвиток єдиної державної системи екологічного моніторингу на всій території країни, включаючи моніторинг біотичних і абіотичних компонентів природного середовища та вдосконалення системи обліку та контролю ядерних матеріалів, радіоактивних речовин і відходів, включаючи безкоштовний доступ громадян до інформації у сфері екології, життєво важливої для їх безпеки;

– вдосконалення нормативної бази, яка регламентує взаємодію органів виконавчої влади, що здійснюють державний екологічний моніторинг;

– створення методології екологічного моніторингу, а також технічне та матеріальне забезпечення діяльності системи екологічного моніторингу й забезпечення достовірності та порівняності отриманих даних по окремих галузях економіки і регіонах країни;

– виявлення і позначення на місцевості всіх територій, що зазнали хімічного забруднення в масштабах, які становлять небезпеку для навколишнього середовища і населення;

– інвентаризація екологічно небезпечних виробництв, споруд та поховань відходів; оцінка ризику виникнення надзвичайних екологічних ситуацій та шляхів їх запобігання;

– інвентаризація території для виявлення та спеціальної охорони земель, придатних для виробництва екологічно чистої сільськогосподарської продукції, водних об'єктів із стратегічними запасами питної води, природних комплексів, що виконують особливо важливі середовище-утворювальні функції і мають особливе рекреаційно-оздоровче значення;

– формування системи державних кадастрів природних ресурсів, особливо охоронюваних природних територій та територій традиційного природокористування;

– забезпечення відкритості інформації про стан навколишнього середовища і можливих екологічних загроз;

– інформаційне забезпечення обліку результатів державної екологічної експертизи всіх проектів, програм і об'єктів, що підлягають обов'язковій екологічній експертизі [6].

На рівні адміністративно-територіальних об'єднань слід запровадити систему еколого-економічного обліку, метою якої було б врахування та включення екологічних факторів у виробничі процеси. Оцінка і облік екологічних факторів, а також врахування ресурсних обмежень необхідні в проектному та інвестиційному аналізі на підприємствах, при стратегічному плануванні розвитку територій, обґрунтуванні пріоритетних напрямів розвитку національної макроекономіки та економіки на рівні регіону. Для подібних цілей використовується сукупність спеціальних методів, які є невід'ємною частиною екологічно орієнтованого маркетингу, фахівців з обліку екологічних факторів і ресурсних обмежень в проектному та інвестиційному аналізі, при обґрунтуванні «зелених» бізнес-планів підприємств, розробленні та реалізації стратегічних планів і цільових програм охорони довкілля, обґрунтуванні конкретних інструментів і методів управління природокористуванням. Індикативний метод передбачає оцінку події для прогнозу розвитку ситуації, що склалася, і розробки можливих шляхів її вирішення.

Виділяють два підходи до побудови індексів та індикаторів [7]:

1. Побудова системи індикаторів, за допомогою яких можна судити про окремі аспекти розвитку: екологічних, соціальних, економічних та ін.

2. Побудова інтегральних, агрегованих індексів, за допомогою яких можна комплексно судити про розвиток країни (або регіону). Основні труднощі при агрегуванні інформації в індекси полягає у визначенні вихідних показників без втрати їх значущості. Зазвичай агреговані показники поділяються на такі групи:

– соціально-економічні;
– еколого-економічні;
– соціально-екологічні;
– еколого-соціо-економічні.

Широке визнання в світі отримала система еко-індикаторів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Вони поділяються на кілька типів [8]:

1) система екологічних показників для оцінки ефективності діяльності в галузі охорони навколишнього середовища;

2) кілька наборів галузевих показників для забезпечення інтеграції природоохоронних питань в галузеву політику;

3) система показників, що виводяться з природоохоронної звітності - для забезпечення як включення природоохоронних питань в галузеву політику, так і для забезпечення стійкості управління та використання природних ресурсів.

Система індикаторів ОЕСР пояснює взаємозв'язок між економікою і захистом навколишнього середовища, виявляє економіко-екологічні та соціально-екологічні взаємозв'язки.

Еколого-економічний облік зачіпає питання включення в національне багатство поряд з капіталом, виробленим людською працею, природного капіталу, а також дає можливість оцінити екологічні витрати (виснаження і вплив на якість природних ресурсів) [9].

Агроекологічний розвиток потребує розробки і реалізації проектів, програм й заходів, що мають на меті природоохоронну спрямованість й визначають екологічні наслідки проектних рішень та передбачають відповідальність за завдання шкоди навколишньому природному середовищу.

Висновки і перспективи подальших досліджень. При здійсненні структурних зрушень у розвитку аграрного виробництва, його переході на інноваційний тип розвитку відбувається пошук ефективних методів та засобів реалізації поставлених завдань щодо якнайповнішого задоволення суспільних потреб. Такі зміни мають відбуватися з урахуванням фактора екологічної безпеки й переорієнтації економічної системи на шлях продуманого і послідовного використання природних ресурсів. Оскільки раціональне природокористування, як система діяльності, покликана забезпечити найбільш ефективний режим відтворення й економної експлуатації природних ресурсів через перспективні шляхи та форми екологізації господарської діяльності. Екологічно обґрунтоване використання природних ресурсів взаємопов'язане з усіма сферами діяльності людини, зокрема визначає орієнтири трансформації процесів відтворення, де раціональне природокористування є визначальною передумовою. Тому, у найближчій перспективі слід запровадити систему еколого-економічного обліку, метою якої було б врахування та включення екологічних факторів у проектному та інвестиційному аналізі на підприємствах, при стратегічному плануванні розвитку територій та обґрунтуванні пріоритетних напрямів розвитку економіки загалом.

В умовах складної екологічної ситуації у державі, пов'язаної з нераціональним використанням природних ресурсів, екологічну політику України доцільно спрямовувати на збереження і розвиток природоохоронної бази, запровадження у практику нових економічних інструментів для вирішення економічних протиріч й екологічно безпечного управління виробництвом.

Список використаних джерел:
1. Клиновий Д. В. Розміщення продуктивних сил та регіональна економіка України : навч. посібник / Д. В. Клиновий, Т. В. Пепа : [за наук. ред. Л. Г. Чернюк]. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 728 с.
2. Хвесик М. А. Екологічна криза в Україні: соціально-економічні наслідки та шляхи подолання / М. А. Хвесик, А. В. Степаненко // Економіка України. – 2014. – №1 (626). – С. 74–87.
3. Яценко Л. Д. Обґрунтування індикаторів стану екологічної безпеки / Л. Д. Яценко, І.С. Іванюта // Стратегічні пріоритети. – 2013. – №1(26). – С. 134-138.
4. Вернадский В. И. Научная мысль как планетное явление / Вернадский В. И. ; отв. ред. А. Л. Яншин. – М. : Наука, 1991. – 271 с.

5. Сокольська Т. В. Економічні основи екологізації сільськогосподарського розвитку / Т. В. Сокольська // Стратегічні пріоритети економічного розвитку агросфери : тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 6 листопада 2014 р. – Біла Церква, 2014. – С. 26-27.
6. Кушнір Л. Л. Відтворення природніх ресурсів України як індикатор ефективності функціонування її господарського механізму / Л. Л. Кушнір : Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : монографія ; Під ред. д-ра екон. наук, професора Кнзима М. О., д-ра екон. наук, професора Тищенка О. М. – Х. : ІНЖЕК, 2013. – 344 с.
7. Шабанов В. В. Введение в рациональное природоиспользование [Електронний ресурс] / В. В. Шабанов. – Режим доступу : http: www.msuee.ru/html2/books/vvedenie/stranicy/4.htm
8. Environmental Performance of Agriculture in OECD Countries since 1990: Full list of Agri-Environmental Indicators. (2010), [Електронний ресурс] – Режим доступу : http:www.oecd.org/tad/sustainableagriculture/agri-invironrnental. htm.
9. Фролов В. И. Методические подходы к разработке показателей устойчивого развития сельских территорий [Електронний ресурс] / В. И. Фролов, Е. О. Агафонова. – Режим доступу : http://lib.usue.ru/resource/free/12/.pdf.
10. Тарасова Н. П. Индексы и индикаторы устойчивого развития [Електронний ресурс] / Н. П. Тарасова, Е. Б. Кручина. – Режим доступу : http://www.ustoichivo.ru/i/docs/18/tarasova.pdf

Г. Б. Погрищук. ***Агроэкологическое развитие: проблемы взаимосвязи рационального природопользования и экономики***

В работе рассмотрены вопросы взаимосвязи рационального природопользования и экономики на основе индикативного метода управления природопользованием; обоснована целесообразность внедрения системы эколого-экономического учета и оценки экологических факторов, а также учета ресурсных ограничений при осуществлении проектного и инвестиционного анализа.

Ключевые слова: *агроэкологический развитие, рациональное природопользование, экономика.*

G. Pohrischuk. ***Agroecological development: related problems of rational nature usage and economy***

The relationship between rational nature and economy on the basis of indicative method of wildlife management is considered. The introduction of environmental and economic accounting and assessment of environmental factors as well as consideration of resource constraints in the implementation of the project and investment analysis are grounded.

Keywords: *agro-ecological development, environmental management and economics*

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

M. Dubinina. The institutional aspects of the analysis of transformations in agriculture of ukraine.....3
О.Є. Новіков, А.В. Ключник. Економічний потенціал сільських територій: теоретичний аспект 12
I. Honcharenko. Pricing policy and marketing strategies of agrarian enterprises 20
О.І. Котикова. Індикація економічного стану сільськогосподарського землекористування в Україні.....25
Б.В. Погріщук, В.І. Мельник. Формування конкурентного середовища у зерновому господарстві України 35
Л.В. Гуцаленко, У.О. Марчук. Реалізація контрольної функції обліку в управлінні поточними зобовязаннями підприємств.....43
Н.В. Потриваєва, Т.П. Федяніна. Формування облікової політики в контексті документування руху запасів під час сівби ярих культур.....49
G. Ryabenko. Study of factors affecting financial security of insurance market 59
О.С. Бакуліна, Т.О. Зінчук. Напрями державного стимулювання персоналу сільськогосподарських підприємств в країнах-членах ЄС та Україні.....65
О.С. Біліченко. Шляхи максимізації прибутку підприємств. 75
С.В. Сирцева. Методичні підходи до формування обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрними підприємствами 85
Г.Б. Погріщук. Агроекологічний розвиток: проблеми взаємозв'язку раціонального природокористування й економіки 94
О.В. Лазарєва. Соціально-економічні та екологічні особливості і оцінка рівня сільськогосподарського землекористування.....102
Є.О. Павлюк. Досвід формування консолідованих систем пенсійного забезпечення в східноєвропейських країнах....108

С.О. Горбач. Визначення категорії трудових ресурсів: теоретичні аспекти..... 118
С.В. Тимофіїв. Удосконалення інституційного середовища як передумова реалізації управління трансакційними витратами аграрних підприємств..... 126

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

До друку приймаються статті, що відповідають вимогам ВАК і мають такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

З метою дотримання вищезазначених вимог до наукової статті слід жирним шрифтом виділити такі елементи статті: постановка проблеми, аналіз актуальних досліджень, мета статті, виклад основного матеріалу, висновки і перспективи подальших досліджень.

Статті, які не відповідають вимогам ДАК України, до друку не приймаються.

Обсяг статті – до 10 повних сторінок. Розміри полів: ліве – 20 мм, праве – 20 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, до 30 рядків на сторінці.

Статті необхідно готувати за допомогою текстового редактора Microsoft Word. Шрифт статті – Times New Roman Cyr, через інтервал 1,5, розмір – 14 pt.

Назва статті має бути короткою (до 10 слів), адекватно відбивати її зміст, відповідати суті досліджуваної наукової проблеми. При цьому слід уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання…», «Деякі питання…», «Проблеми…», «Шляхи…», в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Анотації (українською, російською та англійською) набирати курсивом 12 кеглем. Виклад матеріалу в анотації має бути стислим і точним (близько 50 слів). Слід застосовувати синтаксичні конструкції безособового речення, наприклад: «Досліджено…», «Розглянуто…», «Установлено…» (наприклад, «Досліджено генетичні мінливості… Отримано задовільні результати…»).

Анотація статті англійською мовою (від 250 до 300 слів) та ключові слова англійською мовою (від 5 до 10 слів). Треба надати професійний переклад анотації статті англійською мовою (завірений печаткою бюро перекладів або відділу кадрів підпис викладача кафедри іноземних мов вашого ВНЗ). Бажано надати цю розширену анотацію українською (російською) мовою.

Анотація англійською мовою повинна бути структурованою (слідувати логіці опису результатів у статті), інформативною (не містити загальних слів); оригінальною (не може бути калькою російськомовної анотації); змістовною (відображати основний зміст статті та результати досліджень).

Посилання в тексті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 6]. Посилання на конкретні сторінки наводити після номера

джерела, потім через кому сторінку (маленьке с.), далі її номер (наприклад: [1, с. 5]). Якщо далі йде інше джерело, то ставити його номер через крапку з комою в тих самих дужках (наприклад: [1, с. 5; 4, с. 8]).

Усі цитати, мова оригіналу яких є іншою, подавати мовою Вісника й обов'язково супроводжувати їх посиланнями на джерело і конкретну сторінку.

Не робити посторінкових посилань, а подавати їх у дужках безпосередньо в тексті.

На всі рисунки й таблиці давати посилання в тексті. Усі рисунки мають супроводжуватися підрисунковими підписами, а таблиці повинні мати заголовки.

Рисунки виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Створити рисунок», а не виконувати рисунок поверх тексту. Написи на рисунках виконувати засобами Microsoft Word з тим, щоб редактор мав можливість зробити в них необхідні виправлення. У разі використання інших програм для створення рисунків надавати редакції на кожний рисунок окремий файл фотмату TIFF (незжатий – uncompressed) або формату JPG (найкращої якості – best quality).

Таблиці виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Додати таблицю». Кожна таблиця повинна займати не більше одного аркуша при розмірі шрифта TIMES тексту таблиці не менш ніж 12 кегль.

Формули у статтях по всьому тексту набирати у формульному редакторі MS Equation – 3.0, шрифт TIMES, 10 кегль.

Автори мають дотримуватися правильної галузевої термінології (див. держстандарти).

Терміни по всій роботі мають бути уніфікованими.

Між цифрами й назвами одиниць (грошових, метричних тощо) ставити нерозривний пробіл.

Скорочення грошових та метричних одиниць, а також скорочення млн, млрд, метричних (грн, т, ц, м, км тощо) писати без крапки.

Якщо в тесті є абревіатура, то подавати її в дужках при першому згадуванні.

Література, що приводиться наприкінці публікації, повинна розташовуватися в порядку її першого згадування в тексті статті й бути оформлена відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Номер у списку літератури має відповідати лише одному джерелу.

Список використаних джерел повинен містити не менше 10 посилань, з яких не менше 7 на зарубіжні видання. Самоцитування – не більше 30%.

Обов'язкова наявність списку літератури англійською мовою (не виключає списку літератури мовою статті). Літературу не обов'язково перекладати англійською мовою. Її можна транслітерувати. Офіційна транслітерація українського алфавіту латиницею регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55. Офіцій-

ний трансліт онлайн – http://translit.kh.ua/?passport. Транслітерація російського алфавіту латиницею онлайн – http://www.translitor.net/.

До редакційної колегії подається примірник тексту статті, підписаний авторами, надрукований на папері форматом А4 (див. Зразок оформлення статті), завірений примірник розширеної англійської анотації, а також їх електронна версія на CD. Обов'язково подається: рецензія доктора наук; квитанція про оплату, відомості про автора.

На диску повинен бути 1 файл з текстом статті, названий прізвищем автора (Стаття_Прізвище), файл з розширеною англійською анотацією (Анотація_Прізвище) та, при необхідності, файли з рисунками, графіками тощо.

Редакційна колегія залишає
за собою право на редакційні виправлення.

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ

УДК ХХХ.ХХ

Назва статті

Л. С. Прокопенко, кандидат біологічних наук, доцент
Л. П. Чорнолата, кандидат сільськогосподарських наук
Інститут кормів УААН

__Текст анотації__ українською мовою (50-60 слів)
Ключові слова: 4-7 ключових слів або словосполучень.

* Текст статті *

Список використаних джерел:
1. Іваненко І. І. Назва роботи / І. І. Іваненко – К. : Вища школа, 1999. – 111 с.
2. Бобров М. І. Назва статті / М. І. Бобров // Назва журналу. – 1999. – № 6. — С. 23—25.

*Л. С. Прокопенко, Л. П. Чорнолата. **Название статьи**.*
__Текст аннотации__ російською мовою (50-60 слів)
Ключевые слова: російською мовою.

*L. Prokopenko, L. Chornolata. **Name of the article**.*
__Text of annotation__ англійською мовою (50-60 слів)
Keywords: англійською мовою.

*L. Prokopenko, L. Chornolata. **Name of the article**.*
Text of annotation розширена анотація англійською мовою (250-300 слів)
Keywords: англійською мовою.

References:
Транслітерований список використаних джерел

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 2(83) – 2015

Технічний редактор: *О. М. Кушнарьова.*
Перекладач-коректор: *О. В. Неліна.*
Комп'ютерна верстка: *В. О. Лапін*

Підписано до друку 31.03.2015. Формат 60 х 84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 8,75.
Тираж 300 прим. Зам. № ___. Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.